

VERZETS
RESISTANCE
MUSEUM
www.verzetsmuseum.org

vanaf 16 juni 2023
from 16 june 2023

CAS OORTHUYS

Resistance

© Charles Breijer / Nederlands Fotomuseum

Photographer
verzetsfotograaf

Mogelijk gemaakt door de erven Jean Weidner, het Amsterdams fonds voor de kunst en Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum.

Inhoud

introductietekst: Cas Oorthuys.....	2
muurtekst: Tegen het nationaalsocialisme	3
muurtekst: Oorlogsgeweld	6
muurtekst: Bezetting en censuur.....	7
muurtekst: Nationaalsocialistische propaganda	9
muurtekst: Het veld in!	10
muurtekst: Verzet.....	11
muurtekst: Hongerwinter	14
muurtekst: Bevrijding.....	16
muurtekst: Reis naar Duitsland	17
muurtekst: Vóór een zelfstandig Indonesië	18
muurtekst: Drie winnaars	20

“Het was een hel. Pas na zoveel jaren, toen we veel vrienden verloren hadden, toen we ons opgejaagd voelden, pas toen wisten we wat ons overkomen was.”

Cas Oorthuys

introductietekst: Cas Oorthuys

De Nederlandse fotograaf en verzetsman Cas Oorthuys (1908-1975) maakt tijdens de Tweede Wereldoorlog honderden foto's. Deze

tentoonstelling toont een overzicht én vertelt het persoonlijke verhaal van deze verzetsfotograaf, mede op basis van nieuw historisch onderzoek.

Fotograferen is in bezet Nederland tot november 1944 toegestaan, al geldt er een verbod voor militair strategische onderwerpen en plekken. Cas maakt legaal werk in opdracht, maar hij legt ook verzetsactiviteiten vast. Na het algemene fotografieverbod in 1944 blijft Cas fotograferen en brengt hij illegaal onder meer de Hongerwinter in beeld.

Cas vertelt na de oorlog: “Ik moet zeggen dat we er eigenlijk nooit over praten. (...) Er zijn veel van onze vrienden gestorven. Je kunt er wakker van liggen. Die voortdurende angst dat er gebeld kan worden, die raak je niet meer kwijt.”

Cas Oorthuys fotografeert stiekem van onder zijn jas, reconstructie van eind mei 1945, door Charles Breijer.

muurtekst: Tegen het nationaalsocialisme

Domineeszoon Cas Oorthuys breekt in zijn jonge jaren met het geloof en wordt lid van de communistische partij. Als leerling-architect loopt hij in 1930 stage in Duitsland. Hij verafschuwt er

de agressie van bruinhemden – de knokploeg van Hitlers NSDAP – tegen Joden en communisten.

Terug in Nederland werkt Cas als architect bij de gemeente Amsterdam tot hij in 1932 vanwege de economische crisis wordt ontslagen. Cas wordt zelfstandig fotograaf en grafisch vormgever, en vormt met schilder en vormgever Jo Voskuil een reclamebureau.

Via zijn vriend Nico de Haas gaat hij vanaf 1935 ook werken voor de sociaaldemocratische Arbeiderspers, onder meer voor het tijdschrift *Wij. Ons werk, ons leven*.

In 1936 organiseert Cas met Voskuil, De Haas en anderen de tentoonstelling *De Olympiade Onder Dictatuur* (D.O.O.D.) als protest tegen de Olympische Spelen in nazi-Duitsland. Nog voor de tentoonstelling opent, wordt Nico de Haas plotseling lid van Nederlandse nazipartij NSB. Het betekent het einde van zijn vriendschap met Cas.

Linkervitrine:

Foto's links in de vitrine

Foto's: Foto's van Cas Oorthuys op de cover van *Wij*, jaren '30.

Foto's rechts in de vitrine

Foto's 1-3: Vooroorlogse pamfletten. Ontwerp en fotografie door Cas Oorthuys. De brochure *Links richten* gaat over de Scottsboro-zaak in Amerika, tegen negen zwarte tieners diena valse

beschuldigingen tot de doodstraf werden veroordeeld. Er staat ook een voorpublicatie in van het boek *Wij slaven van Suriname*, van Anton de Kom.

Foto 4: Nico de Haas

Foto 5: Cas (te zien op de rug) met anderen werkend aan de tentoonstelling *D.O.O.D.*

Gezin

Cas trouwt in 1932 met Sini Broerse. Ze krijgen een zoon, Gerrit, en een dochter Dorothee. In 1938 gaat het stel uit elkaar. Cas wordt verliefd op Lydia Krienen met wie hij in 1940 trouwt. Ze gaan wonen aan de Amstel 3 in Amsterdam. Cas en Lydia krijgen twee dochters: Hanna (Hansje) in 1941 en Fenna in 1944. Na de oorlog wordt nog hun zoon Frank geboren (1960).

Rechtermitrine:

Foto 1 (linksonder): Sini Broese met zoon Gerrit op haar schouders, door Cas Oorthuys.

Foto 2 (linksonder): Cas met zoon Gerrit, door Nico de Haas.

Foto 3 (linksonder): Dorothee

Foto 4 (linksboven): Cas met dochter Hansje bij het raam van Amstel 3.

Foto 5 (rechts): Album met de geboortekaartjes en foto's van Hanna en Fenna Oorthuys.

muurtekst: Oorlogsgeweld

Op 10 mei 1940 valt nazi-Duitsland onverwachts Nederland binnen. Lydia: *“We hebben meteen allerlei materiaal - communistische pamfletten, brochures - in de kachel verbrand.”* Ze vertrekken met Lydia's moeder en haar broer Frank naar IJmuiden om naar Engeland te ontkomen, maar dat mislukt. *“We zijn maar weer mistroostig naar Amsterdam teruggefietst.”*

Een dag later wordt de Blauwburgwal in Amsterdam gebombardeerd, vlakbij het gebouw van De Arbeiderspers, waar Cas werkt. Hij voelt de klap van de bommen, haast zich er heen en fotografeert de ravage en slachtoffers. Op 15 mei, na het bombardement op Rotterdam, geeft Nederland zich over. Tot zijn frustratie mogen de foto's van de Blauwburgwal niet worden gepubliceerd.

Na de bevrijding legt Cas opnieuw de gevolgen van het oorlogsgeweld vast. Deze foto's worden gepubliceerd in het boek *Verwoesting en Wederopbouw*.

Foto's rechts van de tekst

Bombardement Blauwburgwal, 11 mei 1940.

Foto's links van de tekst

Foto 1: Oorlogsschade Arnhem, 1945.

Foto 2: Westkapelle, Walcheren, Zeeland. De geallieerden bombarderen in 1944 dijken in Zeeland om het land onder water te zetten.

Foto 3: Oorlogsschade Venlo, 1945.

Foto 4: Oorlogsschade, Groningen, 1945.

Foto's 5-8: Verwoesting en begin herstel van Rhenen, 1945.

“Cas zag (...) voor het eerst gewonde en dode mensen. Vooral van die gewonde vrouw, die hem met grote ogen verwijtend aankeek, die zo niet gefotografeerd wilde worden, was Cas kapot.”

Lydia Oorthuys-Krienen

muurtekst: Bezetting en censuur

Met kleine stappen proberen de Duitse bezetters het leven te nazificeren. In de zomer van 1940 wordt een NSB'er aangesteld als directeur van De Arbeiderspers. Cas blijft er werken, net als zijn vriend en collega-fotograaf Charles Breijer.

Charles: “Het was een gekke tijd bij De Arbeiderspers. Het Joodse personeel werd in 1941 ontslagen. Wij probeerden zo min mogelijk voor de nieuwskranten te werken, maar er moest wel geld verdiend worden.” Cas maakt veel reportages voor het redelijk neutrale tijdschrift Wij.

Vanaf mei 1941 moeten alle journalisten en persfotografen zich inschrijven bij het Verbond van

Nederlandsche Journalisten, opgericht door de Duitse bezetters. Joden kunnen zich niet aanmelden.

Cas meldt zich aan. Hij krijgt een legitimatiebewijs waarmee hij ook 's avonds de straat op mag.

Linkervitrine:

Foto 1 (links): *Wij*, juni 1940. Artikel over de herbouw van Rotterdam door Mart Stam met foto's van Cas Oorthuys. De verwoestingen door het bombardement op 14 mei 1940 zijn niet te zien in de reportage.

Foto 2 (midden): *Wij*, oktober 1941. Cover met foto van Lydia en Hansje door Cas Oorthuys, gemaakt op het dak van Amstel 3

Foto (rechts): Legitimatiebewijs van Cas Oorthuys van het Verbond van Nederlandsche Journalisten, 1941.

Rechtervitrine: Februaristaking

Na de eerste grote razzia op Joden in Amsterdam in februari 1941 roept de communistische partij op tot een proteststaking. Tienduizenden mensen leggen het werk neer en gaan op 25 februari de straten op. Ook bij De Arbeiderspers wordt gestaakt. De eerste stakingsdag heeft Cas geen fototoestel bij zich. De tweede dag, als de staking hard wordt neergeslagen, maakt hij één foto: van een vrachtwagen van de stadsreiniging die dwars over de trambaan staat. De volgende dag is de staking voorbij. Bij De Arbeiderspers wordt het Joodse personeel dat gestaakt had ontslagen. Bij Cas wordt alleen een dag salaris ingehouden.

Links:

Foto van een dwars op de trambaan achtergelaten vrachtwagen van de Stadsreiniging, door Cas Oorthuys gemaakt tijdens de Februaristaking. Uit een naoorlogs gedenkalbum in 1946 aangeboden aan Canadese bevrijders. (album collectie stadsarchief)

muurtekst: Nationaalsocialistische propaganda

Nico de Haas, de vroegere vriend van Cas die zich had aangesloten bij de NSB, werkt sinds 1940 ook weer voor De Arbeiderspers. Eind 1941 plaatst Nico foto's van Cas in het nationaalsocialistische blad *Hamer*. Cas is ontzet en neemt ontslag.

Hij besluit weer zelfstandig te werken. Zijn camera was eigendom van De Arbeiderspers en moet hij inleveren. Cas koopt de laatste Rolleiflex die er in de stad te koop is voor f 200,-, nu meer dan € 1400,-. Het geld leent hij van een vriend.

Rechtteritrine:

Rechten Magazines

Hamer, winter 1941. Artikel 'Ras en Arbeid' van Nico de Haas met foto's die Cas Oorthuys in 1939 maakte voor het tijdschrift *Wij*.

muurtekst: Het veld in!

In 1942 huurt Uitgeverij Contact Cas in voor een aantal fotoseries. Onder andere door succesvolle herdrukken van vooroorlogse uitgaven kan Contact opdrachten geven aan schrijvers, fotografen, vertalers en vormgevers voor publicaties die nog niet uitgegeven worden. De uitgeverij hoeft er niet direct aan te verdienen. De opdracht aan Cas voor een fotoreeks over Nederland als waterland kan niet doorgaan. Bruggen, sluizen, stranden en waterwegen mogen vanwege hun militair-strategische belang niet worden gefotografeerd. Maar voor een serie over de landbouw gaat Cas het veld in! Hij fotografeert tot ver na de oorlog het boerenleven voor Uitgeverij Contact. Tijdens de oorlog verzekert het Cas van inkomsten én het geeft hem vrijheid om te reizen, terwijl de Duitse controle toeneemt. Het is een mooie dekmantel voor zijn verzetswerk.

“Het was heel bijzonder toen voor Cas, om door te kunnen gaan.”

Lydia Oorthuys-Krienen

Foto: Hooioogst, Pijnacker.

Foto's van links naar rechts

Foto 1: Boer toont stier, locatie onbekend.

Foto's 2-3: Asperge-oost, Amerongen.

Foto 4: Hooien, Zeeland.

Foto 5: Hooioogst, Eemnes.

muurtekst: Verzet

“Wanneer het verzetswerk precies begon weet ik niet meer”, vertelt Cas later. “Het was ook geen vooropgezet plan, je rommelde je er min of meer in.” Cas en Lydia regelen onderduikplekken en nemen onderduikers in huis, waarbij ze samenwerken met de ex-vrouw van Cas, Sini.

Cas maakt foto's voor valse persoonsbewijzen, brengt voedselbonnen en valse papieren rond. Zijn vader, dominee Gerardus Oorthuys, is een spil in het kerkelijk verzet en de onderduikhulp. Cas en hij werken daarin samen. Het verbetert hun wegens het communisme van Cas bekoelde relatie.

Cas werkt ook voor de Raad van Verzet, een gewapende verzetsgroep met veel communisten. Zijn vriend Charles de Breijer vertelt: “*Cas vroeg of hij iets bij ons kon verbergen. (...) Hij kwam langs met (...) een enorme koffer en zei dat we beter niet konden weten wat erin zat.*” Later ontdekt Charles wat er in de koffer zit: wapens, Duitse uniformen en vervalste blanco persoonsbewijzen.

Omdat het risico's geeft, fotografeert Cas het verzetswerk sporadisch. Sommige foto's maakt hij vlak na de bevrijding.

“We vervalsten persoonsbewijzen, omdat het moest. Want (...) een nieuw persoonsbewijs is een nieuw mens. Hij is niet meer een Jood – niet meer een student of een soldaat.”

Cas Oorthuys

Foto's op de rechtermuur, van links naar rechts

Foto 10, 11: Vlak na de bevrijding legt Cas schuilplaatsen van onderduikers vast.

Foto 12: Joodse onderduiker en communistische verzetsman Nathan Notowicz luistert naar een radio die verborgen is in een boek bij Oorthuys thuis, Amstel 3, Amsterdam.

Foto 13-16: Vervalsen van persoonsbewijzen en andere papieren.

Foto 17: Zwarte handel in sigaretten, Amsterdam.

Foto 18-19: Vanaf mei 1942 wordt het dragen van een Jodenster verplicht. Cas fotografeert hoe zijn Joodse vriendin Anka Nienhuis-Szymelmic een ster op haar jas naait. Het is dan al verboden om foto's te maken van de Joodse bevolking.

Foto 20: Twee mannen leggen snel een Nederlandse vlag op de plek waar dertig mensen zijn doodgeschoten als vergelding voor een verzetsactie, Weteringplantsoen, Amsterdam, maart 1945.

Foto's op de linkermuur, van links naar rechts

Foto 1: Eus Alberdingk Thijm tekent wapeninstructies op zijn onderduikadres in Amsterdam, april 1945.

Foto 2: Verzetsmannen Epko Weert en Eus Alberdingk Thijm met een wapen dat is opgeslagen onder de vloer van een toilet. Amsterdam, april 1945.

Foto 3-4: Frank Krienen, de broer van Lydia, maakt brandbommen van vimbussen. Hij staakt zijn studie natuurkunde, duikt onder als hij in Duitsland moet werken en wijdt zich aan het verzet.

Foto 5-6: De illegale krant De Koerier wordt gestencild en klaargemaakt voor transport, april 1945.

Foto 7-9: Illegale pamfletten en leuzen op straat

vitrine: Arrestatie en vrijlating

Soms wordt het voor Cas te gevaarlijk in Amsterdam. In de zomer van 1942 regelt hij via vrienden een uitwijkadres in Loenersloot waar Lydia en hij regelmatig verblijven.

Op 28 mei 1944 haalt Cas bonkaarten op aan de Keizersgracht. Het blijkt een val: Cas wordt gearresteerd. Lydia komt er achter dat Cas gevangen zit. Via het wasgoed smokkelt Cas een briefje naar haar: 'ga naar Nico'. Lydia gaat naar Nico de Haas, de oude vriend van Cas maar inmiddels NSB'er en SS-er. Cas wordt ondertussen overgebracht naar concentratiekamp Amersfoort.

Binnen drie maanden wordt hij vrijgelaten, vrijwel zeker dankzij Nico de Haas. Nico had voorgesteld dat Cas foto's zou maken van belangrijke historische gebouwen in Duitsland, die door

geallieerde bombardementen dreigen te worden verwoest. Die foto's heeft Cas nooit hoeven maken. Hij komt met een longontsteking terug uit Amersfoort en duikt ziek onder aan de Prins Hendrikkade in Amsterdam.

vitrine:

1: Hansje in Loenersloot, 1942.

2: Distributiebonnen

3: Lydia schrijft onderaan de tekening: "*Cas weer thuis; terug uit Kamp Amersfoort, vond dit welkom van Tenny.*" Tenny is kunstenaar en goede vriend Metten Koornstra.

4: Vervalsingsmateriaal

5: Persoonsbewijzen

muurtekst: Hongerwinter

September 1944 lijkt de bevrijding dichtbij. De Duits Joodse vluchteling Fritz Kahlenberg wil met een netwerk van fotografen de bevrijding vastleggen. Hij vraagt ook Cas. Maar na de bevrijding van Zuid-Nederland, lopen de geallieerden vast. In het Westen breekt de Hongerwinter uit. Kahlenberg vraagt de fotografen nu om - ondanks het algemene fotografieverbod - de schrijnende situatie in Nederland vast te leggen. De foto's stuurt hij via het verzet naar de Nederlandse regering in Londen. Na de oorlog wordt deze groep 'De Ondergedoken Camera' genoemd.

Cas maakt honderden foto's van de ellende door de Hongerwinter. Fotograaf en vriend Ad Windig: "...Cas [bleef] altijd zeer gespannen en bezorgd-zenuwachtig." Cas, Lydia en hun kinderen blijven tijdens de Hongerwinter in Amsterdam. Zijn ex-vrouw Sini reist met de kinderen grotendeels te voet naar familie in Groningen, waar nog voldoende voedsel is.

Foto 1 (links): Deze foto van een Amsterdamse vrouw werd wereldberoemd doordat hij te zien was in de reizende fototentoonstelling *The Family of Man* uit 1955 van het Museum of Modern Art in New York.

"Toen we eindelijk het laatste jaar van de oorlog (...) begonnen te fotograferen, ging het niet meer over de verdrukking maar hoofdzakelijk over de armoede – de honger – de erbarmelijke ellende van de Hongerwinter..."

Cas Oorthuys

Foto 2 (rechts): Dezelfde vrouw als op de grote foto links is hier rechts te zien, zittend naast haar buurvrouw op een stoepje.

Foto's op de rechtermuur

Foto 3 (links): Tijdens de Hongerwinter is er groot tekort aan brandstof. Op deze foto (3) zoekt een man brandbaar materiaal tussen het afval. Op de

andere foto's (4;5) slopen Amsterdammers hout uit leegstaande huizen.

Foto's (midden): Stedelingen trekken naar het platteland in de hoop eten te kunnen kopen of ruilen voor kostbare spullen als sierraden of textiel.

Foto (rechts): Hongerdoden tijdelijk neergelegd in de Zuiderkerk in Amsterdam, vanwege het grote aantal doden, gebrek aan hout voor doodskisten en de bevroren grond. Soms worden ze in papier gewikkeld omdat ook textiel schaars is.

muurtekst: Bevrijding

Op 5 mei 1945 geven de Duitse troepen zich over. Cas fotografeert feestende mensen, maar ook gearresteerde collaborateurs en 'moffenmeiden' die vanwege hun omgang met Duitsers publiekelijk worden kaalgeschoren. Op 7 mei 1945 gaat Cas naar de Dam in Amsterdam.

Lydia: "Aan de Amstel voor ons huis werd gedanst. Overal was feest in die dagen. Cas en een verpleegster (...) gingen op 7 mei met Hansje (...) op de fiets naar het feest op de Dam. Plotseling werd er door de Duitsers vanuit de Groote Club op de feestvierders geschoten. Er vielen tientallen doden en meer dan 120 gewonden. Cas heeft in de paniek de verpleegster met Hansje naar huis gestuurd, maar is zelf gebleven om te fotograferen."

Later trekt Cas het land in om verwoestingen vast te leggen, zoals te zien aan het begin van de tentoonstelling.

“...de langverwachte maar niet vrolijke bevrijding.”

Cas Oorthuys

Foto's op de linkermuur naast de tekst

Bevrijding, Amsterdam, 1945.

Foto's op de rechtermuur

Foto's 4-6: Arrestatie van collaborateurs en kaalscheren van moffenmeiden.

Foto's 7-10: Schietpartij op de Dam in Amsterdam, 7 mei 1945.

muurtekst: Reis naar Duitsland

In 1946 reist Cas twee keer naar Duitsland in opdracht van *ABC Press*. Hij fotografeert verwoeste Duitse steden en maakt een fotorapportage van het Proces van Neurenberg tegen 24 kopstukken van het naziregime. Eén van hen is Arthur Seyss-Inquart, tijdens de bezetting Rijkscommissaris van Nederland.

Het is voor Cas een schok: “Doodgriezelige figuren. Begrijp helemaal niets van die mensen. Een man als Seyss-Inquart bijvoorbeeld, het type van een dominee. Hij gedroeg zich als een man die volkomen in zijn gelijk staat. Was ervan

overtuigd dat hij het beste met Nederland voor had.”

Foto's links naast de tekst

Foto's 1-2 (links): Hannover, Duitsland

Foto 3 (rechts): Frankfurt, Duitsland

Foto's rechts naast de tekst

Foto 4 (links boven): Nederlandse journalisten tijdens een zitting van het Proces van Neurenberg.

Foto 5 (links beneden): Arthur Seyss-Inquart wordt bij het Proces van Neurenberg ter dood veroordeeld.

Foto 6 (rechts): Inwoners lezen de krant met het vonnisverslag van het Proces van Neurenberg.

muurtekst: Vóór een zelfstandig Indonesië

De Nederlandse kolonie Nederlands-Indië was tijdens de Tweede Wereldoorlog bezet door de Duitse bondgenoot Japan. Op 15 augustus 1945 geeft Japan zich over, twee dagen later wordt de onafhankelijke Republiek Indonesië uitgeroepen.

In 1947 reist Cas voor *ABS Press* twee maanden door Indonesië. Hij fotografeert het dagelijks leven, strijdbare zelfbewuste Indonesiërs, geschilderde vrijheidsleuzen, Nederlandse militairen, de eerste zitting van het parlement van de Republiek Indonesië en de onderhandelingen te Linggadjati, waar wordt vastgelegd dat Nederland de Republiek zal erkennen.

Terug in Nederland maakt Cas een fotoboek over Indonesië: *Een staat in wording*. Hij verwacht dat Nederland - dat zelf net bevrijd is - Indonesië onafhankelijkheid zal gunnen, zoals ook is vastgelegd in het Akkoord van Linggadjati. Maar vlak nadat het boek uitkomt begint Nederland in 1947, tot ontzetting van Cas, met grote militaire operaties om het koloniale gezag te herstellen. Pas in 1949 erkent Nederland, onder druk van de Verenigde Naties, de onafhankelijkheid van Indonesië.

Rechtermuur met tekst

Foto 1 (links): Cas koos deze foto voor het omslag van het boek *Staat in wording*. Een Indonesische jongen draagt lachend een landkaart van Indonesië. De betekenis is symbolisch: deze jongen heeft zijn eigen land in handen.

Foto's 2-4 (rechts): Indonesische bevolking.

vitrine

Cas maakt tijdens zijn leven veel fotoboeken. In 1970 maakt hij *Het laatste jaar*, met foto's uit het laatste jaar van de oorlog. Hij opent het boek met een gedicht. Veel citaten van Cas uit deze tentoonstelling zijn ontleend aan dit gedicht.

Rechter muur

Foto 1 (links): Soetan Sjahrir spreekt als minister-president het parlement van de onafhankelijke Republiek Indonesië toe.

Foto 2 (midden): Vrijheidsleuzen.

Foto's 3-4 (rechts): Leden van Indonesische volkstroepen.

Foto 5 (rechts): Indonesische jongen maakt een speer van een bamboestok.

muurtekst: Drie winnaars

Cas maakt tijdens zijn leven maar liefst een half miljoen opnames en draagt bij aan minstens tweehonderd fotoboeken. Van stiekeme foto's tijdens de Tweede Wereldoorlog, tot arbeiders in fabrieken en herrijzende steden tijdens de wederopbouw. Met zijn fotoseries vertelt Cas altijd een verhaal. En uit die verhalen blijkt, door zijn hele oeuvre heen, zijn betrokkenheid bij medemensen.

Het werk van Cas inspireert ook nu nog andere fotografen. Daarom organiseerde het Verzetsmuseum samen met *Het Parool* een fotowedstrijd rondom de thema's verzet en medemenselijkheid. Uit alle inzendingen koos de jury - bestaande uit Liesbeth van der Horst (directeur Verzetsmuseum), Eva de Vos (Chef beeldredactie *Het Parool*) en Frank Oorthuys (zoon van Cas Oorthuys) - deze drie winnaars.

Westermarkt, Isis Koelman van Doornik

“Zomer 2023. Westermarkt Amsterdam. Een vroege zondagochtend. Een man, slapend op een bankje. Zijn kwetsbaarheid open en bloot voor het oog van mijn twee-oog camera. Een camera die Cas ook graag gebruikte.”

De jury: “Een mooie menselijke foto. Cas zou hier met een glimlach op zijn gezicht naar gekeken hebben. Of is de man misschien uitgeput door het harde werk? De foto had zo in het fotoboek *Mensen-People* gekund, gemaakt door Cas in 1969!”

Bed, Bad, Brood, Simon van Leijen

“Fietsend door Den Haag stuitte ik op deze demonstratie nabij het Binnenhof. Vluchtelingen die nergens naartoe kunnen, demonstreren voor basisvoorzieningen. Schrijnend dat deze foto uit 2018 nog steeds actueel is. Medemenselijkheid is soms ver te zoeken.”

De jury: “Een sterk beeld en erg actueel. Grafisch ook heel mooi. In heel veel fotoseries van Cas zie je dat hij ook close-ups maakt van handen, of dat de handen nadrukkelijk in beeld zijn bij een portret. Hij vond dat handen veel over mensen vertellen.”

Liefde in beeld, Hans Meijer

“Met mijn analoge Hasselblad camera liep ik door de Rijksmuseum passage. Liefde gevangen in een onbewaakt ogenblik. Zwart-wit en vierkant zoals Cas het graag had.”

De jury: “Prachtige grafische foto. Heel erg het soort dat Cas ook graag maakte en mooi vond.

Superscherp en mooi belicht. Mooi hoe het paar elkaar aankijkt.”